

Téma: Rovné zacházení? – Lidská práva

Tématem lidských práv se budeme hlouběji zabývat ve třech samostatných pracovních blocích. Každý blok zkoumá jeden konkrétní aspekt tématu, nabízí různé pohledy a poukazuje na možné problémy.

Blok 1 Má práva

Blok 2 Tvá práva

Blok 3 Práva v praxi

Každý blok tvoří:

- poznámky pro učitele
- výukové aktivity
- podpůrné obrazové a textové materiály
- doporučené internetové zdroje

Aktivity mohou zahrnovat diskuse moderované vyučujícím, skupinovou práci, samostudium a práci s primárními a sekundárními historickými prameny. O načasování a konkrétních třídních aktivitách rozhoduje vyučující.

Představení tématu

„Kde vlastně všeobecná lidská práva začínají? Na malých místech, blízko domova – tak blízko, že nejsou zanesena na žádné mapě světa. Přesto jsou světem každého jednotlivce: sousedstvím, ve kterém žije, školou, kterou navštěvuje, továrnou, farmou nebo kanceláří, kde pracuje. To jsou místa, kde každý muž, žena a dítě hledá spravedlnost, rovné příležitosti, stejnou důstojnost bez diskriminace. Jestliže tato práva nemají svůj význam zde, ztrácejí svůj význam všude. Bez aktivní občanské snahy zachovat tato práva ve svých domovech budeme marně čekat na pokrok v okolním světě.“

Eleanor Rooseveltová, „V našich rukách“ (projev přednesený v roce 1958 u příležitosti desátého výročí Všeobecné deklarace lidských práv)

Práva. Co to vlastně znamená? Jsou to svobody, kterých lidé požívají na základě právního systému, společenské smlouvy nebo etické teorie. Práva se často vztahují buď k nějaké konkrétní sociální skupině (menšinám), nebo ke všem jednotlivcům. Ve druhém případě se jedná o zvláštní kategorii všeobecných práv – o lidská práva. Lidská práva stanoví základní lidské svobody a vycházejí ze zásady respektování jednotlivce a z předpokladu, že každá lidská bytost si zaslouží rovné a důstojné zacházení. Ačkoli lidská práva nejsou na mnoha místech světa uznávána ani uplatňována, všichni lidé, ať už kdekoli na světě, mají na tato práva nárok. Důkladné pochopení lidských práv je důležitou součástí našeho kolektivního postavení jako příslušníků globálního lidského společenství. Stejně důležité je věnovat se dějinám lidských práv, neboť tak získáme přehled o důsledcích, které tato práva (nebo jejich neexistence) měla pro různé společnosti. V dějinách byla vždy období, kdy práva byla lidem upírána, a proto je často museli nárokovat pokojnou nebo násilnou cestou. Tento zápas pokračuje v mnoha částech světa dodnes.

DŮM EVROPSKÝCH DĚJIN

Máme-li pochopit, jakou roli hrají lidská práva v našem každodenním životě, a máme-li přijmout svou zodpovědnost a uznat, že svá práva nesmíme uplatňovat na úkor práv druhých lidí, musíme vědět, co se pod lidskými právy rozumí. Co jsou tedy lidská práva? Z čeho pramení? Jaký vliv mají na lidstvo? Jak se týkají mě osobně?

Definice

Lidská práva

Lidská práva jsou základní práva a svobody společná všem lidem bez ohledu na státní příslušnost, pohlaví, národnost nebo etnický původ, rasu, vyznání, sexuální orientaci nebo další okolnosti.

Lidská práva zahrnují občanská a politická práva, jako jsou právo na život, právo na svobodu a svobodu projevu, a sociální, kulturní a hospodářská práva, včetně práva na účast na kulturním životě, práva na výživu či práva na práci a vzdělání. Lidská práva jsou chráněna a prosazována mezinárodním a vnitrostátním právem a smlouvami. Základ mezinárodnímu systému ochrany lidských práv položila Všeobecná deklarace lidských práv, která byla přijata 10. prosince 1948 Valným shromážděním OSN. V tento den každoročně slavíme Mezinárodní den lidských práv. Všeobecná deklarace lidských práv ve 30 člancích vymezuje občanská, politická, hospodářská, sociální a kulturní práva všech lidí. Představuje vizi lidské důstojnosti, která překonává politické překážky a autority a zavazuje státy k dodržování základních práv každé osoby.

(viz definice na stránkách [Amnesty International](#), 2015)

Etika

Morální zásady, kterými se řídí lidské chování a činnost.

Disciplína, která se zabývá morálními zásadami.

(viz definice v [Oxfordském slovníku](#))

Práva menšin

Boj nedominantních skupin za zachování svých kulturních, náboženských nebo etnických charakteristik se objevuje se vznikem národních států v 18. a 19. století. Práva menšin začala být v mezinárodním právu uznávána a chráněna díky Společnosti národů, která přijala několik smluv o právech menšin. V roce 1945 ji nahradila Organizace spojených národů, která také postupně vypracovala řadu příslušných norem, postupů a mechanismů.

(viz definice [Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva](#), 2010)

Privilegium

Zvláštní prospěch a výsady nebo výhody, které určití jednotlivci, společnosti nebo třídy požívají nad rámec obvyklých práv ostatních občanů. Výjimečné nebo mimořádné pravomoci nebo výjimky. Právo, pravomoc, licence nebo imunita jednotlivce nebo třídy požívané v rozporu s literou zákona nebo přesahující hranici zákona. Privilegium je zproštění určitých osob nějaké povinnosti nebo účasti na základě právního předpokladu, že jimi vykonávaná služba nebo zastávaný úřad svou povahou vyžadují jejich veškerý čas a péči a že bez takových výsad by bylo nemožné svěřené úkoly vykonávat tak, jak to vyžaduje veřejný zájem.

(viz definice v [Law Dictionary](#))

